

Forfatter: Worm, Jacob

Titel: Udrag fra . - [1968]

Citation: Worm, Jacob: ". - [1968]", i Worm, Jacob: . - [1968], udg. af ERIK SØNDERHOLM , [1968]-1994, s. 201. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-worm01val-shoot-idm140677732665968.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: . - [1968]

Vi går videre til krigens afgudsbilleder, og de savner næsten tal, således at vi næppe kan erkende os jævnbyrdige til blot at opregne dem. Jeg gyser, når jeg beretter om den afskyelige uredelighed hos krigens feltherrer, hærførernes, obersternes, statholdernes grove bedrageri, som jo - bestukket af en fremmed konges penge og fremmed guld - ikke uden mened og alvorlig samvittighedskval har forrådt hele hære til fjenden, overgivet fjenden de forskansninger og borge, der var overladt til deres troskab og beskyttelse; de har langt grummere end selve fjenderne hærget og jævnet den egn med jorden, som enten tilhører landets konge, eller som han har genvundet med retfærdige våben, med bål, ildspåsettelse, udplyndringer og drab; de har forsømt det gunstige tidspunkt for kamp og forsømmeligt tilladt det at glide bort; de har åbnet en revne og adgang for fjenden til at slippe bort, da de var indesluttet bag snævringerne spærringer. De har haft hemmelige, 202

nefaria literarum commercia ultrò citroque cum hoste habuerunt: Regiones occuparunt, non hostes, sed boves et opes abstulerunt: in stataria pugna seu conflictu militari agminum cornua ita confuderunt, ut sinistrum cornu cum sinistra fortuna et infelici Marte conflictari coactum sit: hosti insulam clam invadendi copiam fecerunt, Ducibus interim de Supremitate Domini rixantibus, donec superveniens aliquis Philippus non sine ingenti strage litem dirimeret, et cum sanguine deponeret. Consilarii militares prava ac perversa suggererunt Consilia, ut vel protraheretur militandi tempus, vel divideretur Exercitus, parte aliqua in medium hostium agmen immissâ et internecioni datâ, vel ut civitas plusquam munitissima infelici oppugnatione (ponte fractô) attentaretur, vel denique Emporium aliquod Christiani alicujus Regis justo com meatu ac refrumentaria non instrueretur. In quibus omnibus et ejus furfuris sexcentis aliis imprudentissimarum mentium consiliis frigidis ac ineptis, Sapientissimi (ut haberi volunt,) Deliberatores Bellici à mascula rusticorum plebe, bellum vel pertransennam illustrante, cum risu exploduntur, exsibilantur, et æternis diris devoentur. Obscurim præterea nemini est eadem Idola bellica ab insidiis Regi, totique Patriæ struendis non abstinuisse, quin potius universum flagitiorum genus in bello exercuisse, impunitate tamen à plus quam indulgentissimo Rege adhibitâ. Sed quosnam, quæso, fructus sperabimus alios ex proditoribus hisce nefariis, impune, quicquid volunt, committentibus, quam Pacem perniciosam, luctuosam, foedam, et foedatam, Patriam insuper laceratam, et in suis, si non cineribus, certè suspiriis anhelantem, vagientem, et in extremo agone constitutam, ut mirer, vel Justitiam ipsam de Coelo non demittere ignem in scelestos istos Proditores, et perniciosos Patriæ insidiatores, qui tot malorum et infortuniorum fabri et Auctores existunt, vel Terram faucibus apertis flagitiosos 203

men skændige brevvexlinger frem og tilbage med fjenden. De har erobret egne, de har ikke bortført fjender, men okser og forråd; under stillestående kamp eller det militære sammenstød har de forvirret hærenes fløje, således at venstre fløj blev tvunget til at kæmpe med en ulykkelig skæbne og uheldig krigslykke. De har skaffet fjenden lejlighed til hemmeligt at trænge ud på øen, medens anførerne i mellemtiden stredes om overkommandoen, indtil en eller anden overraskende Filip ikke uden et umådeligt nederlag bilagde striden og bragte den til ophør med blod. De militære rådgivere har udtænkt dårlige og ødelæggende planer om, at enten skulle tidspunktet for kamp trækkes ud eller hæren deles, idet en del blev sendt ind midt i fjendernes slagorden og prigsivet nedhugning, eller at en såre velbefæstet stad skulle angribes med et ulykkeligt anfald (broen blev afbrudt), eller endelig at en eller anden markedsplads under en eller anden kristen konge ikke skulle forsynes med rimelig proviant og korn. Med hensyn til alt dette og denne slyngels 600 andre kolde og tåbelige planer tilhørende de mest ukloge sind udpibes, udles de alvise (som de gerne vil regnes) krigsrådgivere med klapsalver af en mand af bondestanden, der forklarer krigen eller snaren, og ofres til evige forbandelser. Desuden er det ikke dunkelt for nogen, at samme krigsafgudsbilleder ikke har afholdt sig fra at anstifte baghold mod kongen og hele fædrelandet, nej, tværtimod snarere har udøvet alle slags skændsler i krigen, og dog lod den mere end såre langmodige konge dem forblive ustraffet. Men - beder jeg - kan vi håbe på nogen andre frugter fra disse skændige forrædere, der ustraffet begår, hvad hvad de vil, end ødelæggende, sørgelig, hæslig og besudlet fred, desuden et sønderrevet fædreland, som - til visse - stønner under sine suk, om ikke sin aske, skriger og er stedt i den yderste pine, så at jeg undrer mig over, at enten ikke selve retfærdigheden sender ild fra himmelen mod disse forbryderiske forrædere og fædrelandets ødelæggende banditter, som har smedet og været ophav til så mange onder og ulykker, eller ikke jorden med åbne svælg nedstyrter og optager disse skændige bedragere i sig. Men der er en fornuftig forklaring på rede hånd på, hvorfor hverken himmelen eller jorden tager hævn over dem, eftersom nemlig kandidaterne fra underverdenen 204 istos Impostores non deglutire et absorbere. Sed in promptu ratio est, cur nec Coelum, nec Terra de iis vindictam sumant, quia scilicet nec in Coelo nec in Terra locum obtinere merentur Stygis et Inferni Candidati. Manet interim verum vicinorum nostrorum Danorum Proverbium: